

FORMULARZ KWERENDY INSTYTUCJI MUZEALNYCH

Projekt „*Muzea w polskiej kulturze pamięci (do 1918 r.): wczesne instytucje muzealne wobec muzeologii cyfrowej*”

finansowany ze Środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego
w Ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki 2015.

INFORMACJE OGÓLNE:

Lokalizacja: Miejscowość/ Region / Kraj

Bordzie-Bijaty / pow. rosieński / gub. kowieńska / Cesarstwo Rosyjskie, ob. Litwa

Tytuł/pełna nazwa instytucji:

Muzeum w Baublisie

Typ instytucji: muzeum publiczne, zbiory muzealne instytucji lub organizacji (biblioteka, towarzystwo naukowe), kolekcja prywatna

kolekcja prywatna

Opis instytucji/skrócony (wg wzoru: typ instytucji, charakter zbiorów):

Daty działalności / zakres czasowy:

1812-

Dostępność

pełna

Typ instytucji w relacji wobec pamięci

komemoratywny

Rodzaj pamięci

narodowa/litewska
regionalna/żmudzka

Obszar pamięci/ nośnik pamięci/ rodzaj zbiorów

Obszar historyczny/

DANE INSTYTUCJI :

	OBECNIE	DAWNIEJ
ADRES / SIEDZIBA DANE ADMINISTRACYJNE – województwo/powiat/gmin	Muziejaus g. 10A, Bijotai, Šilalės r.	dwór, Bardzie, pow. Żmudzki

a/ulica/ nr działki, zmiany siedzib (daty); REGION HISTORYCZNY		
DANE KONTAKTOWE TELEFON / EMAIL/ WWW	+370 614 56223 baubliu.muziejus@gmail.com http://silalesmuziejus.lt/lt/dionizo-poskos-baubliu-muziejus	
GODZINY OTWARCIA	pn.-czw. 8-16:30; pt 8-15:15; sb-nd nieczynne	
DYREKTORZY	Soneta Būdvytiene	Dionizy Paszkiewicz (Dionizas Poška)
ZARZĄDCA		
Budynek muzealny (przekształcenia/nowo wybudowany/zaadoptowany)	Oba historyczne pnie zostały zabezpieczone szklanymi pawilonami nakrytymi dachem dwuspadzistym	Wydrążony pień dębu, zaadoptowany na dwie "altany" nakryte dachem

INFORMACJE HISTORYCZNE:

Zmiany w nazwach:

--

Misja muzeum/ założenia kolekcjonerskie/ cele działalności

--

Zakres terytorialny (zawarty w misji muzeum)

osoby Dionizy (Dyonizy) Paszkiewicz (lit. Dionizas Poška, ros. Дионизас Пошка) (9 X 1764, Lėlaičiai niedaleko Možejek - 12 V 1830, Bordzie); był synem starosty małduńskiego Adama Paszkiewicza i jego pierwszej żony Bogumiły Wisztortówny. W latach 1773-1780 pobierał nauki w jezuickim gimnazjum w Krożach; pracował w sądzie w Rosieniach kolejno na stanowiskach regenta sądów grodzkiego i ziemskiego, pisarza ziemskiego i sekretarza sądu granicznego. W 1790 r. kupił majątek Bordzie-Bijaty (lit. Bardžiai), dwa lata później ożenił się z Urszulą Sosnowską herbu Nałęcz.

Założyciele/ właściciele: osoby lub instytucje (podstawowe dane biograficzne lub krótka charakterystyka)

Twórcą muzeum był Dionizy Paszkiewicz

(lit. Dionizas Poška, ros. Дионизас Пошка) (9 X 1764, Lėlaičiai niedaleko Možejek - 12 V 1830, Bordzie); b

Zbierał pamiątki etnograficzne, historyczne i lingwistyczne dotyczące przeszłości Żmudzi. Opracował, wzorowany na dziele Samuela Bogumiła Lindego, słownik litewsko-polsko-łaciński; tworzył wiersze satyryczne i dydaktyczne w językach polskim i litewskim, a także ody, panegiriki oraz epigramy. Był autorem rozprawy Rozmyślania wieśniaka rolnika o narodzie i języku litewsko-Żmudzkiem (1829), którą podpisał zlituanizowaną wersją swojego nazwiska: Dionizas Poška. Korespondował z Joachimem

Lelewelem i Nikołajem Rumiancewem, znanym kolekcjonerem, którego zbiory dały początek muzeum jego imienia w Petersburgu.

Pracownicy: opiekunowie, dyrektorzy, kustosze, muzeolodzy (podstawowe dane biograficzne, ważniejsze osiągnięcia)

Organizacje związane z muzeum oraz działające przy muzeum (krótka charakterystyka, najważniejsze postaci, historia, datowanie)

Kalendarium (historia instytucji)

ZBIORY

Charakterystyka zbiorów (wraz z danymi ilościowymi)

pamiątki, militaria, obiekty archeologiczne

Obiekty szczególne (o szczególnym znaczeniu symbolicznym, ważne dla nauki lub sztuki, komentowane, słynne)

Strategia pozyskiwania zbiorów

Prace archeologiczne, zakupy, dary, wymiana

Darczyńcy/Fundatorzy/Sprzedawcy (imiona i nazwiska, charakterystyka przekazanych darów/sprzedanych eksponatów; data)

- Ignacy Dyrda - "sędzia graniczny rosieński", podarował "blachę miedzianą, w której odbite dwie ryciny", przed 1817;

Ekspedycje naukowe organizowane przez muzeum

Transfery zbiorów: data, okoliczności, zakres, ostateczna lokalizacja

- po 1830 - część kolekcji zgodnie z wolą twórcy przeznaczona na Uniwersytet Wileński, znalazła się u profesora Łobojki i zaginęła;
- 1914-18 - rozproszenie dalszej części pozostawionych w Baublisie zbiorów;
- 1924 r. na polecenie Litewskiej Komisji Archeologicznej zdeponowanie ocalałych fragmentów w muzeum seminarium nauczycielskiego w Taurogach;
- po 1945 - przekazanie zbiorów do muzeum w Szawlach (lit. Šiauliai)

WYSTAWY I DZIAŁALNOŚĆ POPULARYZATORSKA:

Wystawy stałe

Wystawy czasowe

brak danych

Katalogi zbiorów i wystaw oraz przewodniki

Kajetan Niezabitowski, *Krótki spis niektórych starożytnych zabytków znajdujących się w zbiorze obywatela prowincji Żmudzkiej Dionizego Paszkiewicza pisarza ziem. ptu rossieńskiego*, „Dziennik Wileński” 1823, t. II, nr 6, s. 157-161;

Inne publikacje (wydawane przez instytucję)

Współpraca instytucjonalna (muzea, uczelnie, towarzystwa, administracja itd.)

Zasięg działalności (informacje o miejscu pochodzenia zwiedzających, komentatorów, autorów relacji itd.)

Zwiedzający (charakterystyka statystyczna, ważniejsze osobistości)

Pierwszymi zwiedzającymi już w 1812 r. byli „rozmaitych narodów i różnych krajów Żołnierze” armii Napoleona;

ŹRÓDŁA:

Bibliografia

[b.a.], *Longevity of trees*, „The American Journal of Science and Arts” 1832, vol. 22, s. 379;

[b.a.], *Portret na blasze rytowany teologa pomorskiego Jakóba Fabriciusa, zachowujący się w zbiorze zabytków starożytnych litewskich Pana Dyonizego Paszkiewicza*, „Dziennik Wileński” 1817, t. 6, nr 35, s. 502-506;

[b.a.], *Wiadomości krajowe*, „Kurier Litewski” 4 IX 1815, nr 71, s. 189;

[Baliński Michał] *Usztarytois Mekitinis, Apey Iškałba Sudyne Mokšas*, „Wiadomości Brukowe” 1818, nr 101, s. 179-182;

[Baliński Michał] *Usztarytois Mekitinis, Naynowsza podróż do Babilonu*, „Wiadomości Brukowe” 1819, nr 125, s. 71-73;

Bitelė Baublyje: antologija (skirta XIX a. pirmosios pusės Žemaitijos šviesuolio, poeto ir mokslininko Dionizo Poškos atminimui), opr. Stasys Skrodenis, Vilnius 2011;

Brensztejn Michał, *Dionizy Paszkiewicz. Pisarz polsko-litewski na Żmudzi*, Wilno 1934;

Čiužauskaitė Ilona, *Žvilgsnis į D. Poškos „Bitel Baublyje”* [w:] *Žemalė – gimtasis Dionizo Poškos kraštas*, red. Povilas Šverėbas, Rimantas Skeivys. Telšiai: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2007, s.

Gadon Włodzimierz, *Statystyka Xięstwa Żmudzkiego [...] na posiedzeniu Towarzystwa Literackiego Polskiego w Paryżu, dnia 2 czerwca 1839 roku odczytana*, Paris [1839];

Gloger Zygmunt, *Księga rzeczy polskich*, Lwów 1896;

Górski Konrad, *Uwagi o "Grażynie"*, „Pamiętnik Literacki: czasopismo kwartalne poświęcone historii i krytyce literatury polskiej” 1948, nr 38, s. 150-169;

Grzęda Ewa, *O żmudzkim „Baublisie” i twórczości Dionizego Paszkiewicza (Dionizasa Poški)*, „Litteraria” 2009, t. XXXVII, nr 263, s. 35-46;

Hereźniak Janusz, *Mocarze czasu – pomnikowe drzewa w świecie i na ziemi łódzkiej*, Łódź 2013;

Jankaunas Benediktas, *Dionizas Poška – Temaitijos ir Lietuvos istorikas iš Bijotų*, „Žemaičių Žemė” 2012, nr 2, s. 6-11;

Jocys Virginijus, *Dionizo Poškos Baublio manifestą pavarčius*, „Mokslas ir gyvenimas” 2006, nr 11, s. 10-13;

Jocys Virginijus, *Dionizo Poškos ir jo Baublio kelionė per Lietuvą*, „Tautosakos darbai”, 2012, t. XLIII, s. 188-202;

Jucewicz Ludwik Adam, *Litwa pod względem starożytnych zabytków, obyczajów i zwyczajów, skreślona...*, Wilno 1846;

Keršytė Nastazija, *Baublio muziejus*, „Liaudies Kultūra” 2001-2002, nr 77, s. 28-31;

Keršytė Nastazija, *I Lietuvos muzeologia. Lietuvos muzeologijos raida XVIII amžiaus antroje pusėje-XXI aminiuje. Mokslo monografija*, (Acta Museologica Lithuanica, t. 3), Vilnius 2016;

Keršytė Nastazija, *Lietuvos muziejai iki 1940 metų: Lietuvos muziejų raida XVI–XX amžiaus ketvirtajame dešimtmetyje*, Vilnius 2003.

Kessler Stephan, *Dionizy Paszkiewicz's 'Altertümer' und Antwort auf die fragliche Authentizität seiner Museumseiche Baublys*, „Die Welt der Slaves” 2002, t. XLVII, s. 213-236;

Kessler Stephan, *Dionizas Poškas alias Dionizy Paszkiewicz (1764-1830) Übersetzung "Mužikas Žiemaytciu yr Lietuvos" und seine polnischen Vorlagen*, [w:] *Perspectives of Baltic Philology II*, red. Jowita Niewulis-Grablunas, Justyna Prusinowska, Ewa Stryczyńska, Poznań 2011, s. 85-99;

Komorowski Jarosław, *Wielki Baublis*, „Spotkania z Zabytkami” 2005, t. 29, nr 6 (220), s. 17-19;

Korowajczyk Władysław, *Baublis*, „Myśl Polska” 1998, nr 39, s. 9;

Laurinaitis Vincas, *Dionizas Poška*, opr. Stasys Skrodenis, Vilnius 2011;

Lietuvos literatūros antologija 1795-1831. Klasizmas, preromantizmas, red. i opr. Brigita Speičyte, Vilnius 2014;

Litwinowicz-Drożdżel Małgorzata, *O starożytnościach litewskich. Mitologizacja historii w XIX-wiecznym piśmiennictwie byłego Wielkiego Księstwa Litewskiego* (Biblioteka Literatury Pogranicza, t. 17), Kraków 2008;

Łoboyko Jan, *Groby Olbrzymie na Żmudzi i inne zabytki starożytności tego kraju, z rękopismu rossyjskiego*, „Dziennik Wileński” 1823, t. II, nr 6, s. 145-157;

Majoch Sławomir, *Baublis – zapomniane muzeum z „Pana Tadeusza”*, „Sztuka i Krytyka” 2019, nr 11, s. 39-57;

Mickiewicz Adam, *Pan Tadeusz*, IV Księga, Paryż 1834, wers 27-29.

Niezabitowski Kajetan, *Krótki spis niektórych starożytnych zabytków znajdujących się w zbiorze obywatela prowincji Żmudzkiej Dionizego Paszkiewicza pisarza ziem. ptu rossieńskiego*, „Dziennik Wileński” 1823, t. II, nr 6, s. 157-161;

Okulicz-Kozaryn Radosław, *„Pan Tadeusz” ujrzany z Baublisa*, [w:] *„Pan Tadeusz” i jego dziedzictwo. Poemat*, red. Bogusław Dopart, Franciszek Ziejka, Kraków 1999, s. 364-378;

Paszkiewicz Dionizy, *O dębie mającym przeszło lat tysiąc zwanym „Baublis”, który rósł na Żmudzi w majątności Bordzie należącej do Dyonizego Paszkiewicza. (Opisanie właściciela tego dębu.)*, „Dziennik Warszawski” 1826, t. IV, nr 11, s. 37-46; przedruk w: „Sylwan. Dziennik Nauk leśnych i łowieckich” 1827, t. IV, s. 97-107.

Paszkiewicz Dionizy, *Wyjątek z Listu... do Pana K.D. pisanego dnia 5. Stycznia 1818 roku*, „Tygodnik Wileński” 1818, nr 113, s. 262-266;

Sc., *Baublis*, „Kraj” 1896, nr 12, [Dział Literacko-artystyczny], s. 4;

Skrodenis Stasys, *Baubliai. Svarbiausios žinios*, Vilnius 1986;

Sudarė Stasys, *Ažuolas folklore ir kultūroje: straipsnių rinkinys*, Vilnius 2010;

Szczepkowski Andrzej, Toniusiak Robert, Zarzyński Paweł, *The History of Baublys - an Attempt at Evaluating Some Dendrometric Characteristics of the Most Famous. Oak Tree in the History of Lithuania*, „Baltic Forestry” 2002, vol. 8, nr 1 (14), s. 35-41;

Świrko Stanisław, *Z genealogii Mickiewiczowskiego Baublisa*, „Rocznik Towarzystwa Literackiego imienia Adama Mickiewicza” 1969, nr 4, s. 41-55;

Tyszkiewicz Jan, *Jeszcze o Baublisie i Dionizym Paszkiewiczu*, „Sylwan” 1968, nr 4, s. 68-76;

Vanagas Vytautas, *Dionizas Poška*, Vilnius 1994;

Virginijus Jocys, *Dionizo Poškos Baublio manifestą pavarčius*, "Mokslas ir gyvenimas" 2006, nr 11, s. 10-13;

Virginijus Jocys, *Dionizo Poškos ir jo Baublio kelionė per Lietuvą*, "Tautosakos darbai", 2012, t. XLIII, s. 188-202;

Więcko Edward, *Baublis*, "Sylwan" 1967, nr 5, s. 75-76.

Archiwa / zespoły archiwalne / źródła / inwentarze / księgi gości

Zasoby ikonograficzne (opis, lokalizacja)

Ciekawe cytaty

"[...] Wiadomo uczonym, że P. Dyonizy Paszkiewicz, [...], miłości zabytków krajowych powodowany, znaczną ich liczb zebrał. Dwa pnie dębów, niezwyčajney wielkości, są miejscem, na skład ich przeznaczoném. Oba dęby, u spodu i góry, tak cięte, że wysokość ich sześciu łokci, dochodzi, postawione są napomoście, i dachem, naksztalt altan pokryte, z boku drzwi i okna mają. Pod oknem, wewnątrz jednego z tych dębów, postawiony jest stolik i przyprawiona ławka, na której cztery osoby siadać mogą. Wewnętrzna tego dębu przestrzeń, do piętnastu osób, obok stojących, obeymować może. Dla niezwyčajney tego dębu wielkości, nie bez przyczyny domyślają się, że w wiekach bałwochwalstwa Litwy, pod jego gałęźmi bożyszczka stawiano. Ciekaw by wiedzieć: gdzie ten dąb zrąbany? kiedy i w jakiej postaci dostał się P. Paszkiewiczowi? [...] Osobliwości, w dębach tych złożone, są to rzeczy z prywatnych muzeów zebrane: ale znakomitszą ich część stanowią [rzeczy] wydobyte z Grobow Olbrzymich [czyli kurhanów]", za: Jan Łoboyko, *Groby Olbrzymie na Żmudzi i inne zabytki starożytności tego kraju, z rękopismu rosyskiego*, „Dziennik Wileński” 1823, t. II, nr 6, s. 145-157.

UWAGI:

OPRACOWANIE:

Autor opracowania:

Sławomir Majoch

Data sporządzenia karty:

Wyjazdy studyjne w celu wykonania karty, daty:

METADANE* (wypełnia redaktor/moderator portalu)

TYTUŁ (Miejscowość-nazwa instytucji)	
LOKALIZACJA GPS	
KLASYFIKACJE	
DATA UTWORZENIA	
AUTOR WPISU/REDAKTOR/KOREKTOR	
RELACJE	
TAGI	
SYGNATURA	
PRAWA / LICENCJE	